

Ekonomi Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ekonomi Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20833>

Özet

Ekonomi Tutum Ölçeği, bireylerin ekonomik davranışlarına, tasarruf eğilimlerine ve genel olarak ekonomik konulara yönelik sergiledikleri tutumların ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Bülent Alagöz tarafından 2015 yılında Türkçe kültüre uyarlama ve geçerlik/güvenirlilik çalışmalarıyla kazandırılmıştır. Çalışma, ölçeğin Türk örnekleminde orijinal yapısını koruyup korumadığını ve ölçme amaçlarına uygunluğunu araştırmıştır. Temel amaç, bireylerin ekonomik bilinç düzeylerini ve bu bilincin davranışlarına yansımalarını değerlendirmektir.

Uyarlama çalışması, özellikle eğitim bilimleri ve psikoloji alanlarında, bireylerin ekonomik okuryazarlık düzeyleri ile tutumların arasındaki ilişkiyi incelemek isteyen araştırmacılar için güvenilir bir araç sunmayı hedeflemiştir. Ölçek, ekonomik eğitim programlarının etkisini değerlendirmede ve bireysel finansal danışmanlık süreçlerinde kullanılabilir niteliktedir.

Anahtar Kelimeler

Ekonomi Tutumu, Tutum Ölçeği, Uyarlama, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlilik, Eğitim Araştırmaları, Ekonomik Bilinç.

Yazarlar

Bülent Alagöz

Amaç

Ölçeğin temel amacı, orijinal **Ekonomi Tutum Ölçeği**'nin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak Türk kültürüne bağarlı bir şekilde uyarlamaın gerçekleştirilmesidir. Bu uyarlama sürecinde, ölçeğin maddelerinin anlam bütünlüğünü koruması ve Türk bireylerin ekonomik tutumlarını doğru bir şekilde yansıtmayı hedeflenmiştir. Alagöz (2015) çalışması, ölçeğin Türk eğitim bağlamında kullanıma uygunluğunu bilimsel olarak kanıtlamayı amaçlamıştır.

İkincil bir amaç ise, ölçeğin Türk örneklemindeki psikometrik özelliklerini (yapısal geçerlik, iç tutarlılık gibi) bilimsel yöntemlerle test ederek, ölçeğin eğitim ve psikoloji alanlarında güvenle kullanılabilen bir araç haline getirilmesini sağlamaktır. Bu, özellikle ekonomik eğitim programlarının etkinliğini ölçmek ve bireylerin ekonomik davranışlarını öngörmek açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, bireylerin **ekonomi tutumunu** ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu yapı genellikle tasarruf alışkanlıkları, harcama eğilimleri, ekonomik planlama becerisi ve ekonomik konulara duyulan ilgi gibi alt boyutlardan oluşur. Orijinal ölçeğin boyutları Türkçe versiyonda korunup korunmadığı, yapılan faktör analizi çalışmalarıyla incelenmiştir. Ölçek, bireyin finansal kaynakları yönetme biçimine dair bilişsel ve duygusal değerlendirmelerini kapsar.

Psikolojik yapı açısından, tutum, bireyin belirli bir nesneye (bu durumda ekonomi ve finansal davranışları) yönelik olumlu veya olumsuz değerlendirmesini ifade eder. Bu ölçek, bireylerin rasyonel ekonomik kararlar alma eğilimlerini, risk algıları ve geleceğe yönelik finansal sorumlulukları değerlendirerek **ekonomik tutum** yapısını bütüncül bir şekilde yakalamayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ekonomi Tutum Ölçeği'nin Türk kültürü uyarlama çalışması (Alagöz, 2015), ölçeğin yapısal geçerlik kanıtları incelenmiştir. Yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla, ölçeğin maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapısına uygun dağılım sergileyip sergilemediği araştırılmıştır. Bu süreçte Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak faktör yapısı keşfedilmiş ve genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu yapıların uyumu test edilmiştir.

Ayrıca, içerik geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, dilsel ve kültürel eşdeğerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Alagöz (2015) çalışması, ölçeğin maddelerinin Türk kültürel bağlamında ekonomik tutumu ölçmek için yeterli ve uygun olduğunu gösteren istatistiksel kanıtlar sunmuştur. Ölçeğin, ölçmek istediği yapıya gerçekten ölçtüğüne dair güçlü bulgular elde edilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalışmaları, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı değerlendirilmeye odaklanmıştır. Bu amaçla **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Alagöz (2015) çalışması, elde edilen yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve tek bir temel yapıya ölçmede başarıyla olduğunu göstermiştir.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin Türk örnekleminde tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını teyit etmektedir. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme kapasitesine sahip olduğunu, dolayısıyla araştırmalarda kullanılabilirliğinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır. Bu bulgular, ölçeğin psikometrik kalitesinin önemli bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Alagöz (2015) tarafından yürütülen uyarılma çalışması, **Ekonomi Tutum Ölçeği**'nin faktör yapısını incelemek üzere Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal çok boyutlu

yapışın Türkçe versiyonunda da korunup korunmadığını araştırmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin altında yatan temel ekonomik tutum bileşenlerini ortaya çıkarmış ve bu bileşenlerin kuramsal beklentilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Faktör yükleri ve özdeşler incelenerek, ölçeğin kaç faktörden oluştuğu belirlenmiş ve bu faktörlerin ekonomik davranışların hangi yönlerini temsil ettiği (örneğin, tasarruf bilinci, harcama kontrolü) kuramsal çerçevede yorumlanmıştır. Başarılı bir faktör analizi, uyarlanan ölçeğin yapısal geçerlik açısından güçlü kanıtlar sunduğunu ve kültürel adaptasyonun başarılı olduğunu belirtir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Envanteri

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 5'li veya 7'li Likert ölçeği kullanılır, katılımcıların katılm derecelerini belirtmeleri istenir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor/Belirtilmemi?)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon veya Eğitim Alanındaki Bireyler (Özellikle üniversite ve lise öğrencileri örneklemi sıkça kullanılmıştır.)

Yaş Grubu: Ergenlik sonrası ve Yetkinlik

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki bireylerin ekonomik tutumlarını ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, katılımcının ekonomik tutumlarını yansıtan ifadelerle ne ölçüde katıldığını belirttiği standart bir psikometrik test metodolojisi kullanılır. Uygulama süresi kısadır.

Anahtar Kelimeler

Ekonomik Tutum, Tasarruf, Harcama Alışkanlıkları, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Güvenirlilik, Geçerlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil

Başlı Kurulu E-posta Adresleri: balagoz@gantep.edu.tr

Yazarın Adresi: Bülent Alagöz (Yazarın 2015 yılındaki başlı olduğu kurum: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.)

Şinler, Ücretler ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için sorumlu yazar Bülent Alagöz ile doğrudan iletişime geçilmesi şiddetle önerilir. Ölçeğin kullanımı yazarın iznine tabidir.

Ücretler: Genellikle akademik araştırmalar ve tez çalışmaları için ücretsizdir, ancak ticari veya geniş ölçekli kurumsal uygulamalar için yazarın belirlediği ücret politikaları geçerli olabilir.

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe kültüre uyarlama çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır.

Kaynaklar

Alagoz, B. (2015). Adaptation of Economy Attitude Scale to Turkish culture: **Validity** and **reliability** study. *Educational Research and Reviews*, 10(1), 17-28. doi:10.5897/ERR2014.1930

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: economy-attitude-scale-toad.pdf

Ekonomi Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak metinde sağlanmamıştır. Maddeler, yazarın (Alagöz, 2015) yayınlanmış makalesinde veya eklerinde bulunabilir. Maddelerin orijinal dili ve yapısı, uyarlama çalışmasında belirtilen şekliyle korunmalıdır.